

มติชนรายวัน

พ.ศ. 26 พ.ย. 52

สร้างบ้านดีกว่าป่วนเมือง

วรากรณ์ สามโกเศศ

(รวม 3 หน้า)

เห็นภาพอดีตประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ และภรรยา ทำงานแบกหามร่วมกับอาสาสมัครนับพันคนสร้างบ้านให้คนไทยที่เชียงใหม่แล้วรู้สึกปลาบปล้ำในการเป็นผู้นำให้เกิดมีจิตสาธารณะของอดีตผู้นำ

ใครที่เข้าไปในสนามบินเชียงใหม่เมื่อกลางเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา จะเห็นป้ายอันใหญ่ต้อนรับอาสาสมัครจากทั่วโลกและอดีตประธานาธิบดีและภรรยา โดยมีนักศึกษาอาสาสมัครจากมหาวิทยาลัยถือป้ายต้อนรับเพื่อนอาสาสมัครจาก 25 ประเทศ รวม 3,000 คน เพื่อลงทะเบียนและพาไปยังสถานที่ก่อสร้างบ้าน

โครงการใหญ่นี้มีชื่อว่า Habitat for Humanity ซึ่งสร้างบ้านให้คนอยู่ทั่วโลก 1 หลังทุก 19 นาที และภายใต้โครงการใหญ่นี้ อดีตประธานาธิบดีและภรรยาก็ไปร่วมด้วยโดยมีโครงการเล็ก ๆ ที่นำโดยตนเอง เรียกว่า Jimmy and Rosalynn Carter Work Project ในครั้งนี้มาสร้างบ้านรวม 82 หลัง ให้คนไทยที่อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ทั้งสองสามีภรรยาสละเวลาปีละหนึ่งอาทิตย์เต็มเพื่อลงสนามก่อสร้างบ้าน และปีนี้เลือกที่จะลงสนามที่เชียงใหม่ ภาพที่เห็นคือทั้งสองซึ่งอยู่ในวัย 80 กว่า (อดีตประธานาธิบดีมีอายุครบ 86 ปีเต็ม) แต่งชุดผู้ใช้แรงงาน สวมถุงมือและลงมือช่วยเรียงอิฐ ฉาบปูน เคียงข้างอาสาสมัครเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย (อริค จอห์น) และผู้ที่จะเป็นเจ้าของบ้าน ทั้งสองมิได้เฟื่องท่าเช่นนี้ หากเริ่มแบ่งเวลาหนึ่งอาทิตย์ต่อปีลงทำงานในสนามตั้งแต่ ค.ศ. 1984 หรือ 25 ปีมาแล้วโดยสร้างบ้านในอินเดีย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ แคนาดา สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก ฮังการี แอฟริกาใต้ ฯลฯ

วิธีการของ Habitat for Humanity ก็คือผู้สมัครที่อยากได้บ้านทุกคนต้องแสดงความจริงใจก่อนด้วยการเข้าร่วมในโครงการก่อสร้างบ้านโดยลงมือทำงานก่อสร้างคนละไม่ต่ำกว่า 400 ชั่วโมงร่วมกับอาสาสมัครเพื่อให้รู้ว่าใคร “เป็นหมูหรือจ่า” ซึ่งในที่สุดก็จะเหลืออยู่แต่ผู้ที่มีความปรารถนาอย่าง

แรงกล้าเท่านั้น โครงการให้ทุกคนร่วมจ่ายเงินเพื่อให้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของบ้านและรู้สึกหวงแหน ไม่ปล่อยให้รกร้างหรือทิ้งไปหลังจากได้บ้านแล้ว

บ้านหลังหนึ่งพร้อมที่ดินมีราคา 185,000 บาท ผู้เข้าร่วมโครงการต้องร่วมจ่ายเงินดาวน์ 30,000 บาท โดยผ่อนเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปกับเงินที่เหลือซึ่งผ่อนได้ยาวถึงกว่า 10 ปีโดยไม่มีดอกเบี้ยเพื่อจะได้เอาเงินไปสร้างบ้านให้คนอื่นต่อไปอีก โครงการที่เชียงใหม่นี้ตอนเริ่มต้นมีผู้สมัคร 400 คน หลังจากการ “พิสูจน์หมู่-จ่า” แล้วเหลือ 82 คน

อุปสรรคของการต้องร่วมสร้างก่อนได้บ้านนี้เรียกว่า “sweat equity” (เอาเหงื่อมาร่วมทุน) ซึ่งทำให้เจ้าของบ้านมีความภาคภูมิใจและรู้สึกว่าตนเองมีศักดิ์ศรี เพราะไม่ได้มาโดยใครให้หากมีส่วนร่วมในการสร้างด้วย อดีตประธานาธิบดีบอกว่าจะพยายามกลับไปดูบ้านเก่าที่สร้างเสมอ และเท่าที่เห็นไม่มีใครละทิ้งบ้านเพราะทุกคนภาคภูมิใจในบ้านของตนเอง

องค์กร Habitat for Humanity International ก่อตั้งใน ค.ศ. 1976 โดยตั้งใจจัดหาบ้านให้ผู้ไม่มีเงินจะซื้อบ้านในลักษณะปกติ ถึงปัจจุบันสร้างไปแล้ว 300,000 หลัง สำหรับผู้อยู่อาศัย 1.5 ล้านคน ใน 6 ทวีป ในปี 1983 ก็มาเปิดในเอเชียแปซิฟิกและได้ช่วยสร้างหรือซ่อมแซมบ้านไป 86,000 หลัง ให้ผู้อยู่อาศัย 430,000 คน ใน 5 ปีข้างหน้าคาดว่าจะสร้างบ้านได้ 50,000 หลัง ให้แก่ผู้คนในประเทศแถบลุ่มแม่น้ำโขง

สำหรับองค์กร Habitat for Humanity Thailand ตั้งขึ้นใน ค.ศ.1998 จวบจนถึงปัจจุบันสร้างบ้านไปแล้ว 5,000 หลัง ให้ผู้อยู่อาศัย 25,000 คน ใน 23 จังหวัด ได้มีการวางแผนว่าก่อนถึง ค.ศ. 2011 จะสร้างอีก 5,000 หลัง

องค์กรเหล่านี้มิได้มุ่งหวังกำไร และอยู่ได้ด้วยควมมีจิตสาธารณะ (Public-mindedness) หรือการตระหนักถึงประโยชน์ของสังคมและควมมีจิตอาสาสมัคร (Volunteerism) ของผู้คนจำนวนมากในโลกที่ไม่คิดถึงแต่ตนเอง หากมีความสุขจากการทำสิ่งดี ๆ ให้คนอื่นและมีความสุขใจจากความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีคุณค่า กระทำสิ่งที่มีความหมายและเกิดความเคารพตนเอง

ประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ ให้สัมภาษณ์ Bangkok Post ว่างานที่ทำนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ท่านทำให้สังคม อีกส่วนที่สำคัญคืองานของ Carter Center ใน 70 ประเทศ งานสำคัญ ๆ ก็คือสนับสนุนให้เกิดการเลือกตั้งโดยได้เกี่ยวพันกับการเลือกตั้งมาทั้งหมด 77 ครั้งในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

อีกเรื่องหนึ่งก็คือการพยายามกำจัดบางโรคที่ประเทศพัฒนาแล้วไม่รู้จักให้สูญไปจากโลกซึ่งโรคที่กำลังจะสามารถกำจัดให้หายไปก็คือโรค Guinea Worm (GWD) (โรคติดเชื้อซึ่งทำให้เจ็บปวดมากโดยเกิดจากตัวหนอน) ซึ่งเคยมีถึง 3.6 ล้านกรณี ใน 20 ประเทศ ปัจจุบันเหลือเพียง 3,000 กรณีทั่วโลก อดีตประธานาธิบดีเชื่อว่าด้วยงานของ Carter center โรคนี้จะเป็นโรคที่สองที่มนุษย์ปราบได้สำเร็จราบคาบ ถัดจากโรคฝีดาษที่โลกได้ร่วมกันปราบได้สำเร็จเมื่อ 32 ปีก่อน

อะไรที่ทำให้คนในวัย 86 ปียังมีไฟ ทำงานหนักเพื่อมนุษยชาติ ทั้ง ๆ ที่สามารถอยู่ได้อย่างสบาย ๆ พร้อมกับเกียรติจากรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ คำตอบก็คือมีความสุขที่ได้ทำสิ่งดี ๆ ให้คนอื่น และสุขใจเมื่อเห็นคนมีบ้านเป็นของตนเองอย่างภาคภูมิใจ ความรู้สึกเช่นนี้บอกกันไม่ได้ ต้องไปทำเองจึงจะรู้

มีเด็กและนักศึกษาบ้านเราจำนวนมากมาขอยากทำงานอาสาสมัคร และอยากมีความสุขเยี่ยงนี้ เสียายที่บ้านเราไม่ค่อยได้รับความสนับสนุนจากผู้ใหญ่เพราะไม่สนใจหรือไม่แคร์จนไม่มีเวทีให้เล่นจนต้องไปใช้ศูนย์การค้า ถนนเป็นที่แข่งรถ โรงหนัง ฯลฯ เป็นเวทีแทน เป็นที่น่าเสียดายที่พีชพันธุ์แห่งความดีซึ่งมีอยู่ในใจเด็กทุกคนไม่ได้รับการตอบสนอง

เมื่อเปรียบเทียบอดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกากับนายกรัฐมนตรีไทยแล้วให้รู้สึกสะท้อนใจ อดีตนายกรัฐมนตรีไทยหลายท่านทำงานเสียสละเพื่อชาติอย่างแท้จริง แต่มีบางท่านนอกจากจะไม่อยู่เฉย ๆ แล้วยังช่วยเหยียบชาติซ้ำเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ บ้างก็ต้องการทำให้บ้านเมืองปั่นป่วน ไม่ได้คำนึงถึงใครนอกจากกระเป๋าและประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง ถึงแม้จะรู้อยู่แก่ใจว่าช่วงเวลานี้คนไทยมีความหวังไม่สุขใจเพียงใดกับพระพลานามัยขององค์พระประมุขของชาติ

สุขภาพของร่างกายผูกพันกับความรู้สึกทางใจและความแข็งแรงของร่างกาย ไม่เคยรู้บ้างหรือว่าความปั่นป่วนที่กำลังจะทำให้เกิดขึ้นนี้จะเป็นผลเสียอย่างไรต่อพระพลานามัย หรือว่ารู้แต่ก็ไม่แคร์

.....